

DİL EĞİTİMİNDE MOTİVASYON VE KAYGI ARAŞTIRMALARI

Editörler:

Doç. Dr. Hasan KURNAZ – Dr. İlayda Yıldırım

DİL EĞİTİMİNDE MOTİVASYON VE KAYGI ARAŞTIRMALARI

Editörler:

Doç. Dr. Hasan KURNAZ – Dr. İlayda YILDIRIM

Yazarlar

Hasan KURNAZ - Niymet BAHŞİ - İlayda YILDIRIM - Ayşe Nesil DEMİR - Gülşah
GENÇER - Merve BAŞKUTLU - Sinem SATILMIŞ

E-ISBN: 978-625-5711-51-9

DOI: 10.54637/vizetek.9786255711519

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap elektronik ortamda yayımlanmaktadır.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Seda AYĞÜN

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR

Baskı: Ankara | Ekim, 2025

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

Elektronik Yayın Formatı: PDF

Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

DİL EĞİTİMİNDE MOTİVASYON VE KAYGI ARAŞTIRMALARI

Editörler:

Doç. Dr. Hasan KURNAZ – Dr. İlayda Yıldırım

Yazarlar

Doç. Dr. Hasan KURNAZ

Doç. Dr. Niymet BAŞİ

Dr. İlayda YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Nesil DEMİR

Öğr. Gör. Dr. Gülşah GENÇER

Arş. Gör. Merve BAŞKUTLU

Arş. Gör. Sinem SATILMIŞ

(Yazarlar ünvan ve alfabetik sıraya göre sıralanmıştır)

ÖN SÖZ

Motivasyon ve kaygı, yeni bir dil öğrenme ve mevcut dil becerilerini geliştirme sürecinde kritik bir role sahiptir. Yüksek motivasyon öğrenme sürecine aktif katılımı, güçlüklerle başa çıkmayı ve hedefe kararlılıkla ilerlemeyi sağlarken; yoğun kaygı performansı olumsuz etkileyerek öğrenme sürecini yavaşlatabilmektedir. Bu nedenle etkili bir dil öğretimi sürecinde motivasyonun güçlendirilmesi ve kaygının dengelenmesi büyük önem taşımaktadır.

Ana dili öğretiminde kaygı genellikle düşük düzeyde seyrederken, yabancı dil öğreniminde hata yapma korkusu, değerlendirilme endişesi ve kültürel farklılıklar kaygıyı artırabilmektedir. İçsel motivasyon hem ana dilinde hem de yabancı dilde öğrenme sürecini sürdürülebilir kılan en önemli unsurdur. Öğrencilerin kaygı düzeylerini azaltan, başarı duygularını ve öğrenme isteklerini artıran öğrenme ortamlarının oluşturulması dil öğretiminde kalıcı başarıyı sağlayacaktır. Bu nedenle ana dili veya yabancı dil öğretimi fark etmeksizin bütün dil öğretim süreçlerinde motivasyon ve kaygı eğitsel uygulamalarla yönetilmelidir.

Bu kitap dil öğretiminde kaygı ve motivasyonu ele almak amacı ile hazırlanmıştır. Kitap okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri özelinde ana dili öğretimi, yabancı dil öğretimi ve yabancılara Türkçe öğretimi alanlarında kaygı ve motivasyonu ele almaktadır. Disiplinler arası bir bakış açısına sahip bu kitap kuramsal ve uygulamalı bilgiler sunmaktadır.

Kitabın birinci bölümünde yabancı dilde dinleme kaygısının bilişsel ve duyuşsal boyutları, ikinci bölümünde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma kaygısı, üçüncü bölümünde Türkiye’de yabancı dil sınıf kaygısı ve keyfi, dördüncü bölümünde iki dilli bireylerin dinleme kaygısı, beşinci bölümünde yazma kaygısı, altıncı bölümünde okuma motivasyonunu geliştirmeyi amaçlayan tezlerin değerlendirilmesi ve yedinci bölümünde üretici dil becerilerinin öğretiminde motivasyon konuları ele alınmıştır.

Bilimsel bir sürecin ürünü olarak ortaya çıkan bu kitabın Türkçe eğitimi, yabancı dil eğitimi, yabancılara Türkçe öğretimi

alanlarında lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi alan öğrenciler ile bu alanların öğretmen ve akademisyenlerine kaynak olması ümit edilmektedir. Dil eğitiminde kaygı ve motivasyonun kuram ve uygulama aşamasında birlikte ele alınması kitabı özgün kılmaktadır. Kitabın dil eğitimi alanında araştırmalar yürüten akademisyenler başta olmak üzere bu alana ilgi duyan bütün araştırmacılara katkı sağlamasını dileriz.

Yoğun bir araştırma sürecinin sonunda titizlikle hazırlamış oldukları bölümlerde bilgi ve deneyimlerini aktaran, hazırladıkları bu bölümleri defalarca gözden geçirip tekrar tekrar inceleyen değerli yazarlarımıza ve kitabın basım aşamasında desteklerini bizden esirgemeyen Vizetek Yayıncılık ailesine teşekkürü bir borç biliriz. Kitabın dil eğitimi alanına katkı sağlaması ve dil eğitimine ilgi duyan herkese ulaşması dileklerimizle...

Editörler

Doç. Dr. Hasan Kurnaz

Dr. İlayda Yıldırım

Ekim 2025

Bölümler ve Yazarlar

1. BÖLÜM

YABANCI DİLDE DİNLEME KAYGISININ BİLİŞSEL VE DUYGUSAL BOYUTLARI

Arş. Gör. Merve BAŞKUTLU | ORCID ID: 0000-0002-9730-8073

2. BÖLÜM

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KONUŞMA KAYGISI: KURAMSAL TEMELLER, NEDENLER VE UYGULAMALI ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Öğr. Gör. Dr. Gülşah GENÇER | ORCID ID: 0000-0002-8887-8832

3. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE YABANCI DİL SINIF KAYGISI VE KEYFİ: JANUS METAFORU KULLANILARAK YAPILAN ETKİNLİK TABANLI BİR ÇALIŞMA

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Nesil DEMİR | ORCID ID: 0000-0002-2417-916X

4. BÖLÜM

İKİ DİLLİ BİREYLERİN DİNLEME KAYGILARI, MOTİVASYON DÜZEYLERİ VE DİNLEDİĞİNİ ANLAMA BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Arş. Gör. Sinem SATILMIŞ | ORCID ID: 0000-0001-8054-2069

5. BÖLÜM

YAZMA KAYGISI: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Niyem BAŞİ | ORCID ID: 0000-0002-9115-5432

6. BÖLÜM

OKUMA MOTİVASYONUNU GELİŞTİRMEYİ AMAÇLAYAN TEZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ: MEVCUT BULGULAR VE GELECEĞE YÖNELİK ÖNERİLER

Doç. Dr. Hasan KURNAZ | ORCID ID: 0000-0002-5804-946X

7. BÖLÜM

ÜRETİCİ DİL BECERİLERİNİN ÖĞRETİMİNDE MOTİVASYON

Dr. İlayda YILDIRIM | ORCID ID: 0000-0003-2177-4753

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

YABANCI DİLDE DİNLEME KAYGISININ BİLİŞSEL VE DUYGUSAL BOYUTLARI.....	1

Arş. Gör. Merve BAŞKUTLU

2. BÖLÜM

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KONUŞMA KAYGISI: KURAMSAL TEMELLER, NEDENLER VE UYGULAMALI ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	25

Gülşah GENÇER

3. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE YABANCI DİL SINIF KAYGISI VE KEYFİ: JANUS METAFORU KULLANILARAK YAPILAN ETKİNLİK TABANLI BİR ÇALIŞMA	53

Ayşe Nesil DEMİR

4. BÖLÜM

İKİ DİLLİ BİREYLERİN DİNLEME KAYGILARI, MOTİVASYON DÜZEYLERİ VE DİNLEDİĞİNİ ANLAMA BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER	71

Arş. Gör. Sinem SATILMIŞ

5. BÖLÜM

YAZMA KAYGISI: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME.....	91

Niyem BAHŞİ

6. BÖLÜM

OKUMA MOTİVASYONUNU GELİŞTİRMEYİ AMAÇLAYAN TEZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ: MEVCUT BULGULAR VE GELECEĞE YÖNELİK ÖNERİLER.....	111

Hasan KURNAZ

7. BÖLÜM

ÜRETİCİ DİL BECERİLERİNİN ÖĞRETİMİNDE MOTİVASYON.....	151

İlayda YILDIRIM